

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет філології

Кафедра слов'янських мов

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІОКУЛЬТУРА В НАВЧАННІ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Польська мова і література та англійська мова»

Спеціальність **B11 Філологія**

Спеціалізація (за наявності) **B11.033 Слов'янські мови та література
(переклад включно), перша - польська**

Галузь знань **В Культура, мистецтво та гуманітарні науки**

Затверджено на засіданні
кафедри слов'янських мов
Протокол №2 від “29” грудня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	СОЦІОКУЛЬТУРА В НАВЧАННІ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ
Викладач (-і)	к.ф.н. , доц. Щербій Наталія Олегівна
Контактний телефон викладача	+380967481193
Е-mail викладача	natalia.shcherbii@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очна
Обсяг дисципліни	90 годин/3.0 кредитів ECTS
Консультації	Консультації проводяться згідно з узгодженим графіком на навчальний семестр. Також консультації можливі в день проведення лекцій чи практичних занять, окрім того практикується залучення онлайн ресурсів за попередньою домовленістю.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/a5c96c76bb5e7d210a73
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Дисципліна «Соціокультура в навчанні польської мови як іноземної» складається з теоретичного та практичного курсу, в основу яких покладено опанування способів використання елементів культури та соціокультури в навчанні польської мови як іноземної; методів написання дидактичних матеріалів із залученням артефактів високої та популярної польської культури, історії, географії, літератури та ін. в такий спосіб, щоб студент чи учень познайомився, зрозумів та полюбив Польщу і поляків.	

3. Мета та цілі курсу (в межах мети на цілей ОП)
Курс має на меті озброїти майбутніх філологів-полоністів знаннями про: 1) методи, що використовуються при вивченні польської культури серед іноземців в рамках дисципліни «Польська мова як іноземна»; 2) найважливіші пункти з історії, культури, історії, географії, музики, мистецтва, літератури, традицій Польщі та ін. Завданнями цієї дисципліни є підготовка висококваліфікованого вчителя-полоніста, який здатний розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, а саме в діяльності, пов'язаній з організацією успішної польсько-української і українсько-польської комунікації, враховуючи міждисциплінарний характер навчально-виховного процесу.
4. Програмні компетентності та результати навчання
<i>Загальні компетентності</i> ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології та перекладу (лінгвістики, літературознавства, фольклористики та літературного краєзнавства) у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. ЗК 9. Здатність спілкуватися польською мовою. <i>Фахові компетентності</i> ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії польської мови. ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати польську, мову в усній і

письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення, перекладу та редагування текстів різних жанрів і стилів польською мовою.

Результати навчання

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями польською та англійською мовами. Згідно з Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти (після складання іспиту) рецептивні навички мовлення з польської та англійської мови є на рівні C1 та продуктивні навички мовлення є на рівні B2. Вільно спілкуватися державною мовою усно й письмово, використовувати її для організації ефективної міжкультурної комунікації, у перекладі.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію польської мови, англійської мови, української мови і польської, англійської, української та світової літератури, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності, у тому числі - перекладача.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
практичні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
4	Філологія	2	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Теми	Кількість годин		
	лекції	практичні	самостійна робота
Тема. 1 Mitologia i folklor: - baśnie i legendy polskie, mity i symbole, powiedzenia i przysłowia, przesady, - symbole państwowe (hymn, godło, flaga, orzeł biały)	2		4
Тема 2. Geografia, historia i krajoznawstwo w powiązaniu z wiedzą o kulturze i literaturze jako materiał lekcji jpjo: a. grupy etniczne i etnograficzne b. przegląd głównych wydarzeń historycznych ze szczególnym uwzględnieniem związanych z nimi dzieł sztuki i architektury; historia XX wieku jako czynnik ułatwiający rozumienie dzisiejszej Polski; d. polityka i społeczeństwo; MNIEJSZOŚCI	2		4

NARODOWE, POLONIA, emigracja polska, wyznania, e. znani Polacy, nobiliści, sylwetki wybitnych uczonych, artystów i pisarzy – językowa specyfika lekcji wykorzystujących biografie – kształtowanie poprawnego myślenia o przygotowaniu lekcji jpjo.			
Тема 3. Kultowe fenomeny polskiej kultury ostatnich dekad. Kultura młodzieżowa w Polsce w II połowie XX wieku. (sub)kultura hiphopowa.	2		4
Тема 4. Muzyka ludowa w Polsce. Muzyka współczesna	2		4
Тема 5. Polski film fabularny. Polscy reżyserowie. Polska animacja. Polski teatr współczesny	2		4
Тема 6. Współczesny kalendarz polski	2		4
Тема 1. Mitologia i folklor: baśnie i legendy polskie, mity i symbole, powiedzenia i przysłowia, przesady, sztuka i muzyka ludowa, grupy etniczne i etnograficzne.		2	4
Тема 2. Główne obiekty geograficzne, parki narodowe, obiekty zabytkowe, miejsca i obiekty kultowe, miejsca pamięci.		2	4
Тема 3. Znani polacy. MNIEJSZOŚCI NARODOWE, POLONIA, emigracja polska, wyznania.		2	4
Тема 4. OBYCZAJE, REALIA, ZAGADNIENIA SOCJOKULTUROWE polska obyczajowość: polskie święta i sposoby ich obchodzenia, polski kalendarz świąt, święta oficjalne i prywatne; życie codzienne Polaków (kuchnia polska, rodzina, dowcipy).		2	4
Тема 5. Kultura popularna jako materiał polonistycznego kształcenia cudzoziemców: subgrupy; język młodzieży		2	4
Тема 6-7. Polskie filmy popularne. Animacja		4	
Тема 8. Polska muzyka popularna		2	
Тема 9. Підсумковий тест		2	
Разом годин за семестр	12	18	60
6. Система оцінювання курсу			
Загальна система оцінювання курсу	Накопичування балів під час вивчення дисципліни здобувачем вищої освіти здійснюється у такому співвідношенні (підсумковий контроль у формі заліку): Загальні 100 балів включають:		

	1) обсяг балів за лекційні заняття – 25 % 2) практичні заняття – 25 % 2) обсяг балів за самостійну роботу: - індивідуальні проєкти – 25 % 3) підсумкова контрольна робота - 25 Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за виступ та виконання письмового завдання студентом. Передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на практичних заняттях та набутих професійних навичок під час виконання практичних завдань. Оцінювання відповідей здобувачів освіти на практичних заняттях відбувається згідно навчального розкладу за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за кожен вид навчальної роботи та відповідну тему відображена у таблиці. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за виконання завдань на практичних заняттях складає 50 балів.
Вимоги до письмової роботи	Комплексна контрольна робота охоплює 30 тестових завдань з усіх тем. Контрольна робота виконується на останньому практичному занятті у письмовій формі або на платформі дистанційного навчання.
Практичні заняття	Письмові завдання, виконання вправ, захист виконаних презентацій на обрані теми, обговорення фільмів про міжкультурну комунікацію. Оцінюються кожне завдання за 100-бальною системою.
Умови допуску до підсумкового контролю	- відвідування лекцій, відпрацювання усіх лекцій, на яких студент був відсутній; - активна робота під час практичних занять - здача індивідуальних завдань в межах самостійної роботи
Підсумковий контроль	Підсумковий семестровий контроль являє собою підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що з даної дисципліни здійснюється у формі <u>заліку</u>. Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль. Повторне складання допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів. Якщо студент не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів). Здобувачі вищої освіти, які одержали під час екзаменаційної сесії більше трьох підсумкових незадовільних оцінок (F, FX) незалежно від виду контролю (екзамен, залік), відраховуються з університету за академічну неуспішність. Здобувачам вищої освіти, які одержали під час екзаменаційної сесії одну-три незадовільні оцінки (F, FX),

	дозволяється ліквідувати академічну заборгованість у встановлені графіком навчального процесу терміни. Здобувача вищої освіти, який не ліквідував академічну заборгованість у встановлені терміни без поважної причини, відраховують з університету за академічну неуспішність або за його згодою направляють на повторне вивчення навчальної дисципліни, яке регламентується Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS. <table><tr><th colspan="3">Шкала оцінювання для заліку</th></tr><tr><th>Університетська</th><th>Оцінка ECTS</th><th>Оцінка за національною шкалою</th></tr><tr><td>90-100</td><td>A</td><td rowspan="5">зараховано</td></tr><tr><td>80-89</td><td>B</td></tr><tr><td>70-79</td><td>C</td></tr><tr><td>60-69</td><td>D</td></tr><tr><td>50-59</td><td>E</td></tr><tr><td>25-49</td><td>FX</td><td rowspan="2">не зараховано</td></tr><tr><td>0-24</td><td>F</td></tr></table>	Шкала оцінювання для заліку			Університетська	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	90-100	A	зараховано	80-89	B	70-79	C	60-69	D	50-59	E	25-49	FX	не зараховано	0-24	F
Шкала оцінювання для заліку																							
Університетська	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою																					
90-100	A	зараховано																					
80-89	B																						
70-79	C																						
60-69	D																						
50-59	E																						
25-49	FX	не зараховано																					
0-24	F																						
7. Політика курсу																							
Письмові роботи	Тестові завдання після кожної лекції. Індивідуальні презентації. Вправи до тем. Підсумкова тестова контрольна робота.																						
Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: 1. Кодекс честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності. 3. Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 4. Положення про запобігання академічному плагіату. 5. Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 6. Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника																						
Відвідування занять	Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника». Ознайомитися з положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з																						

	викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Ознайомитися із положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику, подану в переліку додаткових питань для опрацювання). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки: <i>2 бали</i> – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру. <i>2 бали</i> – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни. <i>1 бал</i> – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни. Також за рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

8. Рекомендована література

Основна:

1. Maliszewski B. Gramatyka z kulturą przez przypadki. Lublin 2020.
2. Maliszewski B. Gramatyka z Kulturą przez osoby. Lublin 2023.
3. Maliszewski B. Leksyka z kulturą. Lublin 2024.
4. Tambor A. Nowa polska półka filmowa. Katowice 2018.
5. Górnicka-Zdziech I. Polska mozaika filmowa. Warszawa 2020.
6. Cudaka R., Tambor J. Kultura polska. Katowice. 2023
7. Gieysztor A. Mitologia Słowian. Warszawa: Wydawnictwo UW, 2006: https://shron1.chtyvo.org.ua/Heishtor_Aleksand/Mitologia_Sowian_pol.pdf
8. Anna Butcher, Barbara Guziuk-Świca, A. Laskowska-Mańko, Bliżej Polski. Wiedza o Polsce i jej kulturze. Wyd. UMC-S, Lublin 2003;
9. Kultura w nauczaniu języka polskiego jako obcego. Stan obecny – programy nauczania – pomoce dydaktyczne, pod red. W. Miodunki, Kraków 2004.

10. Przemysław E. Gębał, Realia i kultura w nauczaniu polskiego jako obcego. [w:] Lipińska E., Seretny A. (red.) Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego, Kraków 2006, ss. 205-242.
11. Kultura popularna w nauczaniu języka polskiego jako obcego. Materiały z konferencji naukowej, pod red. Piotra Garncarka i Piotra Kajaka. CJPiKPdC POLONICUM, Warszawa 2012
12. Grzegorz Rudziński, Rola polonisty w promocji języka i kultury polskiej jako zadanie interdyscyplinarne, [w:] Promocja języka i kultury polskiej w świecie, pod red. Jana Mazura. Lublin 1998, ss. 57-62.
13. Strona internetowa Instytutu Adama Mickiewicza: www.culture.pl
14. Kanon kultury w nauczaniu języka polskiego jako obcego. Materiały z konferencji naukowej, pod red. P. Garncarka i in. CJPiKPdC POLONICUM, Warszawa 2010;
15. Achtełik A., Intersemiotyczność a nauczanie kultury polskiej, w: Mój warsztat metodyczny na początku XXI wieku. Materiały XI międzynarodowej konferencji naukowo-dydaktycznej, Wrocław 2002, s. 7-12.
16. Achtełik A., Z wybranych zagadnień kultury polskiej – uwagi na marginesie, w: Sztuka czy rzemiosło? Nauczyć Polski i polskiego, red. A. Achtełik, J. Tambor, Katowice 2007.
17. Dobesz U., Spacer po Wrocławiu. Materiały do popularyzacji wiedzy o kulturze polskiej dla cudzoziemców, w: Inne optyki. Nowe programy, nowe metody, nowe technologie w nauczaniu kultury polskiej i języka polskiego jako obcego, red. R. Cudak, J. Tambor, Katowice 2001, s. 400-405.
18. Garncarek P., Problem aktualizacji wiedzy o kulturze w nauczaniu języka polskiego jako obcego, w: Acta Universitatis Lodzensis. Kształcenie polonistyczne cudzoziemców, nr 10, Łódź 1998, 209-215.
19. Górecki M., Kozieja-Ruta D., Paprotna A., Elementy kultury języka w nauczaniu języka polskiego jako obcego na poziomie średnio zaawansowanym, w: Acta Universitatis Lodzensis. Kształcenie polonistyczne cudzoziemców, nr 10, Łódź 1998, 61-71.
20. Jelonekiewicz M., Kanon kulturowy i kompetencja socjokulturowa w opisie kompetencji językowej potrzeby certyfikacji znajomości języka polskiego jako obcego, w: Inne optyki..., s. 504- 507.
21. Samanta Busiło, Katarzyna Duda, Marta Koperska, Marlena Olechowska, Agata Roćko Ryby żaby raki. Scenariusze lekcji dla uczniów w klasach IV-VIII. Instytutu Badań Literackich PAN 2023

Literatura uzupełniająca:

1. Christian Parma, Wojciech Giełżyński, Polska. Wyd. Parma Press, Warszawa, Marki 2003.
2. Grzegorz Rudziński, Polska. Dziedzictwo narodowe. Wyd. Parma Press, Marki 2008.
3. Największe atrakcje turystyczne Polski. Interaktywny przewodnik. Wyd. Pascal, wyd. Bertelsmann Media Sp. z o.o. Warszawa 2007.
4. Koper S., Dzieje Polski i świata. Kalendarium. Warszawa 2006.
5. Fabjański P., Polska, najpiękniejsze miejsca: 23 parki narodowe. Poznań.
6. Kino po polsku (numer monograficzny), „Postscriptum” 2003, nr 1-2 (45-46).
7. Dzieje kina polskiego, w: Kino ma 100 lat, red. J. Rek, E. Ostrowska, Łódź 1998, s. 185-263.
8. Wybór opowiadań do ćwiczenia preparacji tekstów, np.: Nowakowski Z., Przyladek dobrej nadziei. Wyd. Literackie, Kraków 1973.; Żuławski M., Opowieści mojej żony. Wyd. Literackie, Kraków 1975.
9. Strony internetowe odnoszące się do poszczególnych zagadnień krajoznawczych, a szczególnie: www.krakow.pl ; www.lodz.naszemiasto.pl ; www.parkinardowe.edu.pl ; www.zamki.pl ; www.kanon.pttk.pl